

ne, mida lõunanaabrid on meile ette heitnud, on silmaga näha Rotermanni soolalaos, mis oma moodsa ste-

gib subkultuurset naiivsust, läti oma seevastu subkultuurset ihalust kõrgtehnoloogilise maailma järele.

juba kaugelt näha – see on Eriks Bozise “Kzzz...” soolalao fassaadil. Bozis ise ütles, et see täheühend ei tähenda

nile lähenedes kujutis kustub. Sama virtuaalsed on ka Monika Purmale kosjakontori kliendid ja Izolde Ces-

dis. Ieva Rubeze video on vahet ainult töö, mis kannab väheke sotsiaalset sõnumit –

kultuurseks, stermiseks ja impersonaalseks muutunud. Eks ole see lõiv püüdlusele olla hästi euroopalikud kunstnikud.

Väike Kratt (Aivar Kallaste) suure Peremehe (Viesturs Jansons) seljas. HARRI ROSPE

“KRATI” TÄNAPÄEV: peremees ronib karjääriredelil ja bürokraadid teevad takistusjooksu

Vaimukas ballett pani publiku naerma

„Eesti Päevaleht“, 11. X '99

Publik võttis Mai Murdmaa iroonilise, õudusfilmi elementidega võrtsitatud loo eesti rahva ennemuistsest elukast vastu erakordse vaimustusega – jalgade trampimise ja püsti seistes plaksutamisega lõpevad harvad Estonia esietendused.

Lavastus haaras oma muheda kõrvalpilguga esimesest hetkest: Viesturs Jansonsi Peremees tuli lavale erakordselt naljaka ja leidliku, rahvatantsusammust pärit kõnnakuga. Siit peale kuni lõpuni oli lugu kui vaimukuse tulevärk.

Väga oluline osa on Eduard Tubina 1940. aastal loodud muusikal, mille ta kirju-

Esietendus

Eduard Tubin

KRATT

Libreto, koreograaf-lavastaja ja kunstnik: Mai Murdmaa

Dirigent: Paul Mägi

Kunstnikud: Jane kaas ja Airi Eras

Osades: Aivar Kallaste, Viesturs Jansons, Vladimir Arhangel'ski, Vitali Nikolajev, Lemme ja Tatjana Järvi, Kristiina Kriit
8. oktoobril Estonia Teatris

tas otse balletiks. Seetõttu on “Krati” helikeel eriti väljendusjõuline ja kujundlik. Murdmaa jällegi paras partner sealt otsima ja leidma.

Läbilavastatud, nähtavaks tehtud muusikalised peensused tegid vaatamise sisutihe daks ja põnevaks.

Olulist rolli mängis orkestri hea esitus. Muusika tähtsustamine tõstis koguni viiuldajaneiu balleti üheks peategelaseks – Sulase armastuse unelmaks. Aeg-ajalt lavale ilmuv ja mängiv Viiuldaja oli rahakeskse maailma vastand ja seda ilma vähimagi maitseväärtusega. Balleti helgeks kulminatsiooniks saigi Sulase ja Viiuldaja duett – Kristiina Kriit mängis viiulil Tubina soolosaati ja Sulane, inspireerituna sellest, tantsis.

Lavastuse teine ekskursstantsust välja – sõnavaldkonda – mõjus vast liiga lihtsustatult ja kulunult. Selles pildis toimus tegevus maa

peal: Euro-rahadest kleebitud sein taustal unistasid rahaträhti kokkupühkivad koristajad valuutakurssidest.

Kui varasemates Krati-lavastustes on rahakogujal endal jalad harkis ja keha kange (hangust ja kaelkookudest tehtud), siis Murdmaa näitas just armsat eesti rahvast kui harkisjalgset kogukonda. Robotiks loodud Kratt aga vudis ringi judinaidtekitava osavuse ja masinlikkusega.

Esietenduse paari Kallaste-Jansonsi kujude vahe on vaimustav: väike kõhnuke Kratt ja suur uhke Peremees. Ainult sellise kasvu-

vahega on veenev Krati kasilik hüpe Peremehe külge, et teda kägistada. Vapustavalt mõjub ka see, et Kratt jääb tardanud poosis oma ohvri peale istuma. Samas võtmes saatanlikkusega hül gas ka Kurat.

Napis lavapildis löikas iroonilise vahedusega parim kujunduselement metallredel. Algul ümbritsesid need eri pikkusega karjääriredelid vestiväel bürokraadikarja, pärast pandi takistusjooksuks pikali. Elu-meistrivõistlustel rabelesid kõrvu nii ametnikud kui ka enne Krati abil neile taevast “pappi pillanud” Peremees.

Heili Vaus